

Standaardwacht te voet

Na de plechtige wisseling werden 17 militairen van 42 BVE beëdigd op het nieuwe standaard. Na afloop was er gelegenheid de nieuwe Regimentsgenoten te feliciteren en het nieuwe Standaard van dichtbij te bewonderen. ■

DE OPRICHTING VAN 102 VERKENNINGSBATALJON

DOOR OUD RES RITM IR. C.C.E. D'ENGELBRONNER.

Foto: 2e peloton op de heide bij Nunspeet.

Op de laatste vrijdag in maart 1955 meldden zich drie kornetten, Van Antwerpen, d'Engelbronner en Schopman, bij commandant Desk-102 Verkbat, de ritmeester Broertjes. De plaats was een nogal verwaarloosd tentenkamp bij de Bernhard kazerne. In de zomer van het jaar daarvoor waren hier Indië-eskadrons op herhaling gelegerd geweest, die werden omgeschoold op nieuw materiaal.

De ritmeester deelde mee, dat de volgende dinsdag het eerste peloton, de fourier en een gedeelte van het stafpeloton zich zouden melden. Van Antwerpen werd aangewezen als Commandant 1e peloton, dat zou bestaan uit drie Alexander tanks en twee Boreel-tanks. De komende week moest hij ook de 5 nieuwe Centurion tanks in ontvangst

nemen. Schopman (drs. economie) kreeg het stafpeloton en moest zolang de sma nog niet aanwezig was, toezien op de administratieve aangelegenheden. Begin augustus kreeg Schopman het commando over het 3e peloton.

d'Engelbronner (Delftenaar) kreeg drie weken, om met behulp van het stafpeloton het tentenkamp op te knappen, in te richten en er behoorlijke tegelpaden aan te leggen. Hierna moest hij zich melden bij de ritmeester Kapteyn, commandant Besk-101 Verkbat, voor een vijf-weekse opleiding tot pc van een echt verkenningpeloton. Begin juni kreeg d'Engelbronner het 2e peloton: 5 nieuwe Centurions, de KX 14-14 tot KX 14-18, drie Boreel - en 2 Alexander-tanks. Wel had het depot een planningsfout gemaakt: er meldden zich 15 tank

chauffeurs. De 5 besten bleven tank chauffeur, de rest werd door de pc en wmr's omgeschoold tot schutter of seiner-lader. Met succes, want bij de schietserie in Hohne kwam het peloton goed voor den dag. Een groot voordeel van deze planningsfout was dat het onderhoud van de tanks perfect was.

Waarom deze mix van Boreel - en Alexander - tanks? Daarvoor is een toelichting op de organisatie structuur van Boreel nodig. Het Regiment gelegerd in de oude Willem III Kazerne, waar ook de SROC gevestigd was, had twee parate eskadrons, beide gelegerd in de legerplaats "t Harde". Het 4e, commandant ritmeester Abbenes, was het verkenning-eskadron van de 4e Divisie.

Besk-101 Verkbat, van ritmeester Kapteyn, was het enige parate eskadron van het mobilisabele 101 Verkbat, behorende tot het 1e Legerkorps. Dit bataljon bestond uit 3 verkenning-eskadrons, een eskadron zware tanks en een eskadron gemechaniseerde artillerie (105mm houwtser in Sherman tanks). Het tankeskadron had 3 pelotons, één peloton minder dan de tankeskadrons van Alexander en Sytzama.

In die tijd bestond het filler-systeem. Iedere twee maanden leverde het Depot Cavalerie kornetten, wachmeesters en huzaren af aan de parate eenheden, ter vervanging van de oudste lichte die met klein en na twee maanden met groot verloop werd gestuurd en vervolgens ingedeeld bij de mobilisabele eenheden.

Voor een eenmalig op te richten eskadron zoals Desk-102 Verkbat, het eskadron tanks van het nieuw op te richten 102

Verkbat. was het fillersysteem ongeschikt. Daar in 1956 101 Tankbat. zou worden opgericht, werd besloten Alexander-tanks initieel op te nemen in het Boreel Eskadron, waarbij twee pelotons samen uit 5 Boreel- en 5 Alexander tanks zouden bestaan. Daardoor kon het fillersysteem iedere twee maanden een peloton opleveren.

Het stafpeloton was veel groter dan dat van een normaal zelfstandig eskadron, daar de toekomstige staf, staf-en verzorgings eskadrons van 102 Verkbat. ook "ingefillerd" moesten worden.

Eind april arriveerden de sma en de owi Piersma, in mei kwam de opvolgend ec elnt Schoonen.

De oefeningen waren , in tegenstelling tot die bij de tankbataljons, in principe op pelotonsniveau. De pelotons gingen in bivak op de heide bij Ermelo of Nunspeet en oefenden samen met een van de verkenningseskadrons uit 't Harde.

Tijdens één van deze oefeningen werd door het 2e peloton- op één RK huzaar en de luitenant na was het hele peloton goed gereformeerd- na de kerkdienst op Zondagmorgen een kop koffie gedronken in de plaatselijke landelijke uitspanning. Buiten kwam een trimmer in militaire sportkleding aanrennen, die abrupt naast de geparkeerde DAF 6x6 stopte. Na een korte blik rukte hij de deur open, greep het militaire leren chauffeursvest en verdween met aanzienlijke snelheid uit het zicht. Achtervolging door roepende huzaar op kistjes bleek vruchteloos. De pc. kreeg de volgende dag van ritm Broertjes uit Amersfoort het bericht, dat de commandant van de marechaussee van de legerplaats Nunspeet, een kapitein, hem had gemeld dat hij een militair kledingstuk uit een onbeheerd staande DAF had meegenomen. De pc haalde het vest op. Die avond had het peloton een nachtoefening. Het marechaussee-complex lag in de buurt van het achterhek van de legerplaats. Uit de bosrand, 100 meter van het achterhek, heeft het peloton om 01.00 uur 2 maal pelotonsvuur op dit complex afgegeven. Het resultaat was zeer bevre-

digend: de sirenes in de kazerne gingen af en alle lichten gingen aan. De volgende dag werd bekend dat groot alarm was gegeven, aangezien men had gedacht dat de munitie bunkers in de lucht waren gevlogen! De ritmeester Broertjes heeft de pc overigens wel verzocht een aktie als deze vooraf bij hem te melden!

Ritmeester Broertjes leerde de pc dat formeel straffen de laatste maatregelen zijn, en dat een goed officier de discipline op een andere manier kan handhaven. In principe geen straffen dus, maar "opvoedende maatregelen" zoals 2 of 5 dagen om 6.00 uur gepoetst en geblanco'ed voor het bed staan, inclusief PSU inspectie, of geconsigneerd of wacht gedurende het week-end. Inspectie hiervan uit te voeren door de pc zelf.

Bij de grote Divisie-oefening Dzenghis Khan in Duitsland had 41 Tankbataljon onvoldoende rijdende tanks en werden de tanks van het eskadron inclusief de bemanning verdeeld over dat bataljon. Het 2e peloton werd toegewezen aan de ritmeester Mighout. De gang van zaken bij Alexander verschilde nogal van die bij Boreel, maar gelukkig had ritmeester Broertjes geweigerd de strafbevoegdheid over te dragen. De officieren van D-102 waren bij die oefening als scheidsrechter ingedeeld en konden zo voorkomen dat conflicten escaleerden.

Er werd dus zelden formeel gestraft, behalve toen in het najaar de alerte directrice van de Lichtenberg twee kornetten signaleerde, die door een raam van het zusterhuis bij hun vriendinnen binnenklommen. Zij alarmeerde onverwijd de marechaussee, die direct arriveerde. Beide heren werden opgepakt en opgesloten in de brigade. Gezien het rapport van de marechaussee was een straf onvermijdelijk om erger te voorkomen.

In augustus 1955 had de beëdiging van Van Antwerpen, d'Engelbronner en Schopman plaats. De Bevelhebber lgen Hasselman - ritm. Broertjes was zijn ritmeester-adjutant geweest- had bepaald, dat het Corps Diplomatique hierbij moest worden uitgenodigd.

De beëdiging vond plaats op de Bernhardkazerne, achter de tankwerkplaats. Tegenover de tribune voor de gasten stond Desk-102 Verkbat opgesteld, 3 pelotons en de 2 staf-tanks. Aan de ene zijde van het vierkant stond Desk-101 Verkbat, en 4 Verkesk stond aan de andere zijde en naast de tribune het Trompetterkorps. De Regimentscommandant nodigde de Bevelhebber en de Legerkorpscommandant uit de troepen te inspecteren. Dit gebeurde op de tonen van een wals, aangezien lkol Rouffaer dit altijd "zo lekker vond lopen"!

De beëdiging was een groot succes, alleen bleek de fotograaf van de Legerkoerier te hebben vergeten het moment van de beëdigingen van de drie officieren te fotograferen.

In oktober kwam de ritmeester Kohutnicki als hoofd oefeningen. In januari 1956 vertrok ritmeester Broertjes en werd het eskadron gesplitst in D-102 Verkesk., commandant ritmeester Van Lienden en 101A tankesk., commandant ritmeester Kohutnicki.

In 1958 was het mobilisabele eskadron ingedeeld bij het mobilisabele 101 Verkbat. dat in augustus 1958 een maand op herhaling is geweest, met als commandant lkol Van de Wall Bake (Pim). Ritmeester Schoonen was toen commandant van het tankeskadron.

In 1960 heeft de kolonel Bartels het verkenningsbataljon ingeruild tegen twee "lichte" verkenningsbataljons (102 en 103) met ieder drie verkenningseskadrons. De "lichte brigade" was geboren!

De legering

De legering in tenten was vrij eenvoudig. Ieder peloton had drie hospitaaltenten, twee voor de korporaals en huzaren en een voor de wachtmeesters. Deze tenten werden in de winter verwarmd door kerosinekachels. De warmte hiervan beperkte zich bij koud weer tot de directe omgeving en het interieur van de tent was bedekt met een zwarte vette aanslag. De waslokaaltenten beschikten alleen over koud water. Gelukkig mocht het

eskadron op vrijdagmiddag gebruik maken van de warme douches van de Bernhardkazerne. Het eskadron had aparte tafels in de manschappeneetzaal. De eerste en tweede instructie van Alexander en Sytzama moesten voor het avondmaal eskadronsgewijze aantreden, zo ook het parate Boreeleskadron. De officier van de week hield regelmatig handeninspectie, alvorens de manschappen tot de eetzaal werden toegelaten. In de wintermaanden ging daarom altijd een van de Boreel-luitenants mee, om te voorkomen dat overrijverige officieren van de week het Boreeleskadron wegstuurden. De winterse ontberingen in het tentenkamp bleken echter geen belemmering voor een goede gezondheid. Toen begin 1956 de A-griep toesloeg en een groot deel van het Depot hierdoor werd geveld, bleven de Boreelhuuzaren buiten schot.

Boreel Officiersvereniging

De commandant RHB, lkol Rouffaer hield iedere vrijdagavond officiersvergadering, c.q. -vereniging in de officiersmess van de Willem III Kazerne. Naast de in het depot gelegerde officieren kwamen ook de officieren uit 't Harde, met rijopdracht: "Bespreeking met RC " naar de mess. De borrel begon om 18.00 uur. Omstreeks 20.15 uur werd gegeten, waarna de gezellige bijeenkomst in de mess werd voortgezet. Meerdere malen werd ook "een rondje mess", een soort apenkooien beoefend. Vertrekpunt was het ene eind van de bar. Het parcours door de mess moest worden afgelegd via meubilair en hanebalken, de grond aanraken was verboden. De finish was het andere eind van de bar. Om 23.00 uur verzocht de RC de lnt van Zuydam vrolijke pianomuziek te produceren. Omstreeks 24.00 uur werd vervolgens door de messbediende Sandbrink een bridgetafel neergezet en vroeg de RC drie officieren met hem te bridgen. Omstreeks 02.00 uur ging iedereen opgewekt naar zijn kazerne, huis of kwartier. De mess-president was de ritmeester

Baron van Heeckeren van Molecate, markante deelnemers waren de ritmeesters Koch, Broertjes en Van den Bergh en de lnt Manusama. Hoe Sandbrink, die zelf ook wel van een slokje hield, de verteringen bijhield was een raadsel, maar niemand was ontevreden over de rekening en ook de mess was financieel in goede doen. Het percentage reserveofficieren uit die tijd, dat actief bleef in het Wapen en de VOC was groot.

De oprichting van MRV Te Paard

Er werd in die tijd niet in dienstverband paard gereden. Ritmeester Broertjes begon voor zijn officieren met rijlessen in de manege van Kerckebosch, waaraan ook officieren van het Depot Cavalerie gingen deelnemen. Er werd nogal stevig lesgegeven en minder ervaren leerlingen vielen soms meerdere malen per uur van hun paard. lnt Traats was recordhouder met 8 keer. Dit betekende na afloop natuurlijk een groot aantal "rondjes", die in een etablissement in Soesterberg werden genuttigd. Na zo'n gezellige avond werden de luitenants Van Antwerpen, Craandijk en Traats genegen bevonden zich te laten kaal scheren. Om 00.15 uur werd de barbier van Soesterberg wakker gebeld. De kap- per - in kamerjas- voelde er niets voor zelf de tondeuse te hanteren, maar hij keek geamuseerd toe hoe de luitenants werden gemillimeterd. De volgende morgen durfden Craandijk en Traats op koffietijd niet de officiersmess in de Bokkeduinen binnen te komen, waar de kazernecommandant, de kolonel Nix, was. De kolonel, tevens commandant van een mobilisabele brigade die de volgende dag zou opkomen en waarbij ook de betrokken luitenants waren ingedeeld, was "not amused". Kolonel Nix heeft na terugkeer van herhaling, de ritmeester Broertjes nog enige weken genegeerd. Deze manier van instructie zorgde er overigens wel voor, dat de deelnemers hun volle aandacht aan de les gaven en daardoor goede vorderingen maakten.

Het rijgezelschap had de ere-naam " Het circus Broertjes".

Dat door de cavalerie in Amersfoort weer actief paard werd gereden, kwam ook de kolonel Van Diepenbrugge ter ore. In het laatste kwartaal van 1955 werden alle parate cavalerie eenheden door de kolonel opgeroepen een officier af te vaardigen naar een op de SROC te houden vergadering. Hier zou de oprichting worden besproken van een Cavalerie Ruitersport Vereniging " Te Paard". Ritmeester Broertjes vaardigde lnt d'Engelbronner af.

De vergadering besloot, dat de Kolonel Van Diepenbrugge de CRV "Te Paard" zou oprichten. Als gevolg van deze vergadering besloten de owi's Dijkstra en Punt paardrijden op vrijwillige basis op de SROC in te voeren, eveneens in de manege van Kerckebosch. Daar de Bevelhebber alleen toestemming wilde verlenen in diensttijd paard te rijden als de vereniging voor alle wapens toegankelijk was, werd bij de officiële oprichting de naam Militaire Ruitersport Vereniging "Te Paard" aangenomen.

Tenslotte

Ritmeester Broertjes was een inspirerend commandant met veel "guts". Hij leerde de jonge officieren verantwoordelijkheid te nemen, initiatief te ontplooiën en vooral, dat een goede uitvoering van operaties berust op een goede planning, plus "no guts, no glory". Tevens legde hij er de nadruk op, dat een goede commandant rechtvaardig en integer behoort te zijn en zorg hoort te dragen voor zijn huzaren en zijn tanks.

D-102 Verkesk. was een eskadron met veel esprit de corps. Het was een genoe- gen om daarbij te dienen.